

95 de ani

de radioamatorism
ARĂDEAN

Întâlnirea Transfrontalieră a Radioamatorilor
PECICA
ediția a XX-a

Club Sportiv Radioclub
ADMIRA



1929 - 2024

3



Francisc VISKY, YO2MHF (editor)
www.YO2KQBQ.ro



5AG

ROMANIA
QRA: PREOT STEFAN P. RUSU, COM. NADAB, JUD. ARAD
O nr. 4987
TKS for the QSO we had on 7. mc. on 16. 1932
at 1350 GMT.
YR5AR
Hartley 3watts RCVR. RX: 1000
SL Direct or via AARUS
FOTO FER FOTO
OP: 1000

ROUMANIAN RECEIVING
YR5AR
Member of YRRC.
fone receiving on 25 Xn 1936
EZ. 15.15 QRG 7Mc band QWY mostly QSA 5-
RK 1000 QRM 5 QRN 5 QSB 5
Tone 1000 Modulation 1000
Receiver: Superheterodyn with AT
PSE QSL.

CONST. IONESCU
QRA: Com. Moștești-Dolj ROMANIA
To Radio YR5AR
XTMER: Hartley on 7Mc
Inpt 6 Watts
Watts 300
Watts 408 W
Aerial: Hertz monofilar
Modul: Heising
QSL Direct or
Via AARUS

ROUMANIA
QRA: MIRCEA RUSU, COM. NADAB, JUD. ARAD
YR5BV
V.I.Z.
SILVER
QSL for the QSO we had on
1000 WTS coming in RST
RCVR 1000
vy 73 of best

TO. RADIO
UR. SIGS. FONE. RCD. WKD HR
AT. GMT. ON. MC. QSA. R. T. MOD.
YR5AR
RCVR
1-V-1
input 10 W
Rem 1000 for the QSO we had on 1000 WTS coming in RST
RCVR 1000
vy 73 of best

REMARKS
PSE QSL TNX
QRM 1000 QRN 1000 QSS 1000
TRANSMITTER MESS 2 VALVES PHILIPS B 40
HT 3-VOLTS DC 1000 WTS ON PEAK
AERIAL XMT
RECEIVER SCHNELL 0-V AERIAL XMT
REMARKS 1000 WTS coming in RST
RCVR 1000
vy 73 of best

Radioamatori și cluburi din Arad și județ în documentele vremii.

Feri, YO2MHF

INTRODUCERE

De la început vom fixa "vremea", ca perioada cuprinsă între interbelic și primii ani de după revoluția/lovitura de stat din decembrie 1989. După această dată izvoarele documentare se răresc pierzându-și caracterul organizat și arhivabil. S-a pierdut cumva pasiunea pentru colectarea, păstrarea, ordonarea și întreținerea lor pentru viitor.

În orice domeniu la început a fost amatorul. O persoană cu mintea deschisă căutând mereu ceva nou cu scopul de a face ceva mai repede și bine preocupat de o veșnică meșteșugărie fie că își ascutea toporul de silex fie că își acorda aparatura și antena niciodată terminate.

Odată cu apariția radioului și a emisiunilor stimulatoare de cultură clasică, muzică, teatru radiofonic, știri mondene, aparatul a ajuns și pe mâna amatorului care a început să-l perfecționeze adăugând tuburi electronice, circuite, inventând noi principii de funcționare. Radioul datorează enorm radioamatorismului mai ales în prima decadă a dezvoltării sale, anii 1920-1930.

Despre "radioamatori", amatorii de radio - pasionații de aparate de radio - la început nu erau constructori ci ascultători în cască sau în difuzor al emisiunilor radiofonice.

Un amatorism, în sensul de iubitor, se poate dezvolta doar dacă persoanele implicate au interes în acel domeniu și schimbă informații despre experiența lor cu alți amatori. Dar unde se pot face aceste informări reciproce? În cluburi. Toate activitățile gen "hobby" s-au dezvoltat în cluburi, fie că era vorba de drumeții, canotaj, ciclism, filatelie, etc. desigur și radioamatorism.

Clubul fiind uniunea oamenilor pasionați, iubitori ai preocupărilor lor. Istoria Aradului este plină de exemple de zeci de asemenea cluburi.

Ca să se dezvolte, radioamatorismul a avut nevoie de informații, de modele practice și de componente cu care să poți reproduce și dezvolta experiența celui alt. Pentru a satisface aceste nevoi, la început, au apărut magazinele cu diverse piese, șuruburi, scule speciale, biciclete, detectoare cu cristal, set de căști pentru ascultare, tuburi electronice, și multe alte repere.

Prima audiție publică a avut loc în Arad în vara anului 1924 cu un aparat de radio adus din Viena și a produs uimire generală printre consumatori și edili orașului, la Restaurantul Parc "Varga Dénes", strada Kogălniceanu.

Prima semnalare în Arad, al unui magazin pentru a oferi doritorilor pasionați aparate de radio (Fig. 1) este firma "Radio" înființată

în anul 1924 al 14 octombrie cu sediul în strada Mețianu nr. 14 cu obiectul de activitate "magazin de articole tehnice și menaj".

Preotul Ștefan Rusu a fost printre cei care au avut posibilitatea de a vizita Expoziția Universală de la Viena de unde a adus componente pentru un aparat de radio. Cu acest start se poate considera validă observația că radioamatorismul începuse deja chiar înainte de 1924,

prin construcții de stații de recepție cu detector cu galenă, și cască la care se adăugau un condensator variabil și o bobină. După nici un an, în 1925, firma "Inginer W. Vértes" oferă pieței un bogat sortiment de aparate gata asamblate, piese pentru kituri radio, piese și tuburi electronice diverse. Mărturie stă un catalog din 1930 (Fig 2)



Fig. 1



Fig. 2

Tot în această perioadă foarte propice dezvoltării comunicațiilor mulți pleacă peste hotare să viziteze țări avansate, în care producția de tuburi electronice, componente electronice pasive cât și aparate de radio reprezenta deja o ramură al industriei de fabrică, și se întorc de acolo cu informații, documente, și piese pentru a putea să experimenteze radioul.

Fiind o oportunitate de piață, s-au deschis magazine, reprezentanțe de firme. Se înființează, doar peste circa trei ani firma A. F. A., Atelier Flesch Arad, sau cum se mai amintea "Laboratorul Radio Flesch", cu domeniul de activitate în cel al electricității, acumulatorilor, antenelor și, desigur, reparații/construcții aparate de radio. (Fig. 3) Odată cu dezvoltarea industrială al Aradului, începută odată cu acordarea, în anul 1834, al statutului de oraș regesc liber, numărul de întreprinderi industriale a crescut vertiginos, Aradul, având diverse întreprinderi de fabrică și manufacturiere importante. Cu două fabrici de aparate de radio, fabrici de textile, de becuri electrice, de mobilă, culminând cu o întreprindere de Vagoane, de automobile și de avioane reprezenta

un oraș industrial de talie europeană în partea de vest a țării. Sediul fostei fabrici de automobile M. A. R. T. A. (Fig. 4)



Fig. 3



Fig. 4

RADIOAMATORI

Activitatea radioamatoricească în sensul în care înțelegem azi acest hobby, este observată în Arad și în județul Arad cu începutul anilor 1927. Ne-au rămas câteva QSL-uri, scrisori, fotografii de epocă care documentează acest lucru. Un QSL deosebit, în care sunt menționate

toate indicativele, pe un QSL emis de YO2RA (Fig. 5) Datată în 01.02.1970 confirmă o legătură bilaterală în frecvența de 21 MHz și modul, de lucru CW cu un corespondent din Franța, F5J0/85 cu RST 579.



Fig. 5

Perioada interbelică, din perspectiva radioului și radioamatorismului a fost foarte prolifică lăsând relativ multe documente interesante.

Primul indicativ atestat în zona Aradului este YR5AR și YR5BV, Ștefan și Mircea, tată și fiu, Rusu din Nădab. Legăturile lor este menționată în scrisori cu SUA.

Revista Radio Universul 1936, publică parametrii "stațiunii" cu care familia Rusu lucrează

-emițător Hartley cu "input" în antenă de 1-2 W! -receptor Schnell 0-V-2 -antena S.W.F. Hertz. (antena de unde scurte filară) Împreună cu ei erau și prietenii YO5DQ, Stollar Eugen (cel cu manufactura de difuzoare Dinavox din Arad), Magyari Béla,

YO5BM, Galbács József, YO5LR, cel cu farmacia, și alții. Aradul fiind oraș de graniță restricția legii care îngreua folosirea antenelor și a aparatelor de radio se aplica cu strictețe. Încălcând restricția YR5MB și YR50D au fost găsite vinovate de spionaj de către Prefectul de Arad dar Siguranța nu a confirmat acuzația.

La începutul anilor treizeci mai funcționau radioamatori receptori, după cum urmează: -YRR4 Adalbert Nagy -YRR13 Galbács József, după alte surse YRR12 -YRR18 Marioara Kovács -YRR106 Mircea Ardelean -YRR112 Ilie Rusu

Perioada 1939-1945 este de interdicție totală pentru radioamatori. Totuși există o mențiune că pot lucra radioamatorii membrii A. A. R. U. S. doar care primesc autorizație specială!

După Primul Război Mondial activitatea radio amatoricească se reia cu greu. Se formează cluburi sub egida A. V. S. A. P. din anul 1954, U. C. F. S. din anul 1960. Cluburile se vor numi, rând pe rând, Club A. V. S. P. A orașul Arad, Clubul Pionierilor, Clubul Pionierilor și șoimilor patriei Pecica, Radioclub Arad, Radioclub Județean, etc.

Prima mențiune cu indicativele autorizate (Fig. 6) și cele neautorizate, apare în "Radioamatorul" 1951, Nr. 1, după sfârșitul războiului. Spre surprinderea mea nici un radioamator din Arad sau județ nu este menționat. Accent deosebit se pune pe radioamatorii cu indicative dar interziși să mai activeze. (Fig. 7)

Lista amatorilor emițători autorizați

YO2BC	YO3GE	YO3RV
YO2BF	YO3GH	YO3RZ
YO2BU	YO3GK	YO3VI
YO2CD	YO3GL	YO3WL
YO3AA	YO3GO	YO3ZC
YO3AB	YO3GT	YO3ZR
YO3AD	YO3GY	YO4CR
YO3AG	YO3RA	YO5DC
YO3AI	YO3RC	YO5LC
YO3AN	YO3RD	YO6CA
YO3AR	YO3RE	YO6VG
YO3AX	YO3RF	YO7FX
YO3GA	YO3RI	YO8RL
YO3GB	YO3RM	

Fig. 6

— Atrageți atenția radio-amatorilor că următorii emițători nu lucrează în momentul de față și că din a vor fi auzite indicativele de mai jos, aceasta poate constitui o înșușire neperpetuă și deci trebuie semnalat imediat.

YO3AA	YO3GB	YO3RM
YO3AB	YO3GE	YO3RV
YO3AD	YO3GO	YO4DC
YO3GA	YO3RE	YO7FX

Fig. 7

Am identificat un radioamator din Curtici, Aurel Ciurea, YO2-476. În revista Radioamatorul Nr.1/1958 despre activitatea lui se afirmă: "De la bun început trebuie să observăm că tov. Ciurea ne trimite cel mai frumos și bogat în conținut dintre log-urile receptorilor." În anul 1957, Aurel Ciurea, câștigă un concurs, la categoria receptori, locul 1 cu 336 de puncte și este laudat pentru faptul că într-un timp scurt a reușit să expedieze 423 de QSL-uri!

Găsim referințe despre activitatea radioamatorilor din Arad și din județ în paginile revistei "Sport și Tehnică". Sunt amintiți YO2BZ - Szegedi Ștefan, YO2BT - Toth Ladislau, Mircea Avram - YO2VA, Ștefan Rusu - YO2RA, Sandu Roveanu - YO2II, Zaslo Doru - YO2AMU și mulți alții.

Deasemenea revista "Radioamatorism și Radiocomunicații" editată de F. R. R. Publică articole și intervenții ale radioamatorilor arădeni: YO2BYD, YO2LEA, YO2MAB, YO2MBG, YO2II, YO2VA,

YO2LIS, YO50ED (membru la radioclubul "Admira"), YO2LBK ș. a. În numărul 4 al revistei din anul 2010 regretatul Vasile Ciobănița a publicat în "editorial" articolul intitulat "Să ne scriem și să ne cunoaștem istoria" în care prezintă Radioclubul Admira, și evenimentul "80 de ani de radioamatorism arădean" precum și broșura aniversară cu același titlu.

CLUBURI

Acolo unde este pasiune există cel puțin o asociație sau club funcționând după anumite reguli, legi. Aradul este locul în care a fost înființată "Asociațiunea Radioamatorilor" una din primele din țară, în 1929!

Radioamatorii au activat cu siguranță până în anul 1938 după care emisiunile fiind interzise activitatea radio-amatoricească a continuat doar la recepție. Și asta în mare secret, aparatele fiind rechiziționate sau sigilate pentru a nu putea fi utilizate.

Practic în anul 1948 au fost desființate toate asociațiile culturale, sportive și s-au pus bazele unei noi forme de organizare care să răspundă nevoilor armatei pentru specialiști. Asemenea asociații cu activități paramilitare au funcționat în toate țările din "lagărul" socialist începând din anii 1950-1951. Stațiile colective menționate în anul 1957 luna ianuarie este prezentată în figura 8

STAȚII COLECTIVE

YO2KAB	A.V.S.A.P. Radioclubul Regional Timișoara
YO2KAC	Palatul Pionierilor Timișoara
YO2KAH	A.V.S.A.P. Raionul Lugoj
YO2KAM	A.V.S.A.P. Orașul Arad
YO2KBB	Intreprinderea „Electromotor” Timișoara
YO3KAA	A.V.S.A.P. Radioclubul Orașului București
YO3KAG	A.V.S.A.P. Regiunea Ploiești
YO3KBC	Intreprinderea „Electromagnetica” București
YO3RCC	A.V.S.A.P. Radioclubul Central București
YO4KCA	A.V.S.A.P. Radioclubul Regional Constanța
YO5KAD	A.V.S.A.P. Radioclubul Regional Baia Mare
YO5KAI	A.V.S.A.P. Regiunea Cluj
YO6KAF	A.V.S.A.P. Regiunea Stalin
YO6KAL	A.V.S.A.P. Orașul Sibiu
YO6KBA	Sc. Medie Mixta nr. 4 Orașul Stalin
YO7KAJ	A.V.S.A.P. Radioclubul Regional Craiova
YO8KAE	A.V.S.A.P. Radioclubul Regional Iași
YO8KAN	A.V.S.A.P. Regiunea Bacău

Fig. 8

În Tabelul 1 am sintetizat situația cluburilor arădene din Call-Book-urile avute la dispoziție. În coloana "2024" am prezentat câți ani ar putea aniversa clubul respectiv în acest an.

Despre cum a devenit radioamator și situația la clubul arădean, care pe atunci avea indicativul de club YO2KAM și desigur sediu, Baba Dumitru - YO2DNW, Dumi scrie următoarele:

Nr.	Indicativ	Denumire	Localitate	An	2024	Exista în
1	YO2-IO	Stație de club	Arad	1954	70	
2	YO2KAM	AVSPA Orașul Arad	Arad	1957	67	
3	YO2KBB	Într. Electromotor	Timișoara	1957	67	
4	YO2KAM	As. Sportivă Voința	Arad	1969	55	
5	YO2KBQ	Radioclub CFR	Arad	1969	55	
6	YO2KDR	Radioclub orașenesc	Chișineu-Criș	1969	55	
7	YO2KFP	Radioclub Gurahonț	Gurahonț	1969	55	
8	YO2-1583	Radioclub cu 43 de membri	Brad	1970	54	
9	YO2KAH	Radioclubul Copiilor	Pâncota	1970	54	1992
10	YO2KAM	Radioclub Județean	Arad	1971	53	1992
11	YO2KBK	Casa Pionierilor	Arad	1971	53	
12	YO2KBQ	Radioclubul Arad	Arad	1971	53	
13	YO2KEP	Radioclubul Gurahonț	Gurahonț	1971	53	
14	YO2KDR	Radioclub Chișineu-Criș	Chișineu-Criș	1971	53	
15	YO2KHB	Radioclub Nădab	Nădab	1975	49	
16	YO2KBQ	Radioclub Județean	Arad	1976	48	1992
17	YO2KBQ	Radioclub Județean	Arad	1977	47	
18	YO2KBK	Casa Pionierilor	Arad	1977	47	1992
19	YO2KBB	Casa Pionierilor și Șoimilor Patriei	Pecica	1975	49	1992
20	YO2KBW	Școala Generală Avram Iancu	Avram Iancu	1980	44	
21	YO2KHC	Radioclub IIRUC	Arad	1992	32	1992
22	YO2KJP	Clubul Copiilor Lipova	Lipova	1992	32	
23	YO2KJQ	Clubul Copiilor Șiria	Șiria	1992	32	
24	YO2KJT	Centru de activități extrașcolare	Sebiș	1992	32	
25	YO2KQA	Primăria Orașului Ineu	Ineu	1992	32	
26	YO2KQD	A.S. Telecom	Pecica	1998	26	
27	YO2KBK	Top Security	Arad	1998	26	

„În anul 1967 am început cursul de formare radioamatori în urma unui anunț în ziarul local Flacăra Roșie, hi, în ianuarie și în iunie am dat examenul de absolvire (Fig.9). Sediul clubului era în colțul str. Blajului, vis a vis de Tribunal. În demisol erau trei camere plus grup sanitar. Se intra într-o cameră, mare circa 6/5m cu banc de lucru cu menghina...din care s-a făcut un separeu cu ușă pentru sala radio de vreo 4/2,5 m. Apoi din sala atelier se intra într-un coridor din care se intra în grupul sanitar și în sala de curs care era pe lațura dinspre parc. O sala mare cu vreo cinci rânduri de mese lungi unde încăpeam vreo șapte pe un rând și cam 30 - 35 de cursanți. Era că o sala de clasa cu tabla, catedra.... Am făcut radiotehnică și regulamente, protecția muncii cu dl. Szegedi -2BZ (RIP) și morse cu dl. Caracioni -2BV (RIP) și Laszlo -2AHW (RIP). (Până prin 1985-90, poate peste radioclubul județean era YO2KAM.)



Fig. 9

Șef de radioclub era Toth Ladislau -2BT (RIP). Când ne-au luat sediul (nu îmi amintesc anul) am primit dreptul să ne adunăm la CJEFS unde e și azi dar în sala de ședințe fără sala radioetc. Deja șef de radioclub era George Patas 2IU (RIP). Trăiește băiatul lui tot radioamator la Pecica, dar nu e activ!

Aparatura la YO2KAM era compusă din un Rx Tesla Lambda 5, un emițător cât un dulap din zilele noastre, recuperat de la stația de bruiaj din Aradul Nou unde au operat-o, 2II, 2AHW, 2BV, etc. Avea un tub final cât un borcan de murături, jos la baza redresorul cu tiratroane, transformatorul de HV... Era limitat la 500W parca. Antena era un E3DZZ legată între clădirea noastră și acoperișul de la Tribunal.

Aveam 16-17 ani și joia era zi de club și lucram CW în draci, dar cine era la club dintre veterani, nea Mircea Ardelean -2AAF, sau Totyi băcsi spuneau să dăm Rx - ul pe difuzor să audă ce lucrăm. Am făcut de acolo peste 60 de țări în doi ani până am plecat în armata!

Am avut o poza cu multi cursanți din 1967 la o vizita pe acoperișul de la Astoria, să ne arate nea Stefan -2BZ translatorul TV făcut la CT5 (de la can.9 la C12 pentru TVR. Era cu noi și părintele Rusu 2RA! Poza am dat-o acum câțiva ani lui Andrei Sever (RIP) ex 2ASU în Germania că lucra și el la un material asemănător cu ce faci tu acum!"

Precizare. La început era Stația Colectivă (orășenești/raionale/regionale). Stația aveau un indicativ de tipul YO2 - 10. Membrii erau în mare parte autorizați ca receptori cu indicativ de forma YO2- urmat de o cifră și "I" AR pentru județul Arad. Apartenența la A. V. S. A. P. respectiv U. C. F. S a transformat Stația colectivă a devenit Club cu indicativul YO2K, obligatoriu "K" după prefix. Cluburile puteau să aparțină de oraș, de Casa Pionierilor (și șoimilor... !), și desigur de întreprinderi. Dar toate erau subordonate central.



Nu a putea să transmită mai repede?



„Antenă” verticală instalată pe malul apei. (Foto, YO2YI)



O excelentă revistă pentru începători și avansați
 în domeniul construcțiilor radio.
 Cu ideile și componentele pe care le puteți
 procura de la rowaves.com aveți parte
 de un start excelent în domeniul electronicii.



TIPĂRIT LA:

carmel
 Telefon: 0724 567 913 | 0257 250 670
 carmelprint@gmail.com
 Arad, str. Weitzer, nr. 12

ISSN 2496-5524 2024
